

GJØR LITT MED LIVET DITT

3. VEIMERKE → LEVE ENKLERE

Et sted lenger sør sitter en fisker og ser utover havet. Han elsker denne formiddagsstunden, etter at han er ferdig med dagens arbeid. Han hadde som vanlig vært grytidlig ute i den lille sjarken sin og i dag hadde han fått brukbar fangst. Med inntektene fisket gav klarte de seg - han og familien.

En turist kommer gående langs stranden. Han kommer fra Europa og de kommer i snakk. Turisten er nysgjerrig, og når han hører hvordan fiskeren utøver yrket sitt blir han ivrig.

”Du har daglig en tur ut på havet. Hvis du også hadde dratt ut og fisket på kvelden kunne du sikkert ha doblet inntjeningen”

”Hva skal det tjene til,” undrer fiskeren.

”Da vil du med tiden kunne kjøpe deg enda en sjark,” fortsetter turisten ivrig. ”Du vil kunne ansette folk og etter hvert bli en velstående fisker”

”Hva skal det tjene til,” spør fiskeren videre.

Turisten har planene klare: ”Så kan du etter hvert slutte å levere fisk til fiskemottaket i landsbyen. Du kan ta hånd om fisken helt frem til forbrukeren og bygge opp ditt eget distribusjonsapparat.”

Og igjen spør fiskeren: Hva skal det tjene til?

”Når du har stått på arbeidet og etter en del år virkelig er blitt velstående, da kan du sitte midt på blanke formiddagen og bare se utover havet...”

#####

I dag skal vi fokusere på Å leve enklere, ikke leve enkelt – for hva er nå det? Jeg sier med hensikt å leve enklere. Gud ønsker at vi skal starte fra der vi faktisk er. Utgangspunktet er forskjellig, utfordringen er heller om jeg har til hensikt å bevege meg i en retning som er enklere.

Å STREVE MED DE MANGE TINGENE - OM ENKELHET

Jeg tror Jesus hadde hatt mye på hjertet, hvis han hadde fått oss i tale: Når han ser hvordan vi strever med å organisere livet vårt, hadde han kanskje gjentatt det jeg ser som en lett hoderystende, men kjærlig kommentar til Martha –

”*du gjør deg strev og uro med mange ting*”. Så hadde han invitert oss til å leve enklere.

Vår tid handler i stor grad om det motsatte av å leve enklere: leve sprikete, leve dobbelt, leve innviklet. Budskapet forbrukerkulturen er følgende: Vær misfornøyd, slå deg ikke til ro, vær ikke tilfreds med det du har og med den du er.

Hvis vi lar oss fange av dette, går det ut over vår livskvalitet og vårt forhold til Gud.

Vi lever i en tid som lesser oss ned. Våre fotspor på jorden er blitt tunge og store. Vi trækker ned den fattiges åker, tømmer havet og ødelegger jorden. Forbrukerkulturen frir til vår frykt og vår grådighet. Den spiser seg inn i vårt selvbilde med sine lokkedrømmer. Den fyller vår tid med inntrykk og tapper den for nærvær. Vi forføres til å bekjenne at det er det vi eier som gir livet. Vi tror på pengene og trøster oss med Gud.

Å leve enklere vil si å la de første ting komme først. Det er å ikke nøye seg med det som er for lite. Vi kalles til å gi slipp på de små trygghetene for den store, på det overfladiske for det som består.

Korsveis veiviser "Leve enklere"

Vi fristes til å gjør gudene til Gud, og Gud til et gode.

Vi prøver å slukke livstørsten, det er vel og bra. Men det er ikke det samme hva vi drikker.

Problemet er, at det er vår tids saltvann vi drikker, jo mer vi drikker, jo tørstere blir vi.

Menneskers ønsker og behov er grenseløse. Mye vil ha mer. Som Per Arne Dahl skriver: *Den som innbiller seg at lykke kan kjøpes for penger, selger sin sjel på billigsalg.*

Hvis Jesus hadde fått komme til ordet, hadde han kanskje sagt: *"det vann jeg vil gi ham, blir i ham en kilde med vann som veller frem til evig liv.*

Ser vi til naturen, kan det se ut som at den er nettopp så kompleks som den trenger å være. Å være kompleks er ikke det samme som å være komplisert. De fleste av oss vil vel si, at våre liv oppleves komplekse. Det er det kompliserte vi kan gjøre noe med.

DET ER IKKE DET EN EIER, SOM GIR LIVET

Jeg tror Jesus hadde hatt mye på hjertet, hvis han hadde fått oss i tale

"Pass dere for pengebegjær! For det er ikke det en eier, som gir livet, selv om en har overflod." Luk 12:15

Når det kommer til stykket, kan rikdommen bare i begrenset grad gi oss trygghet og et godt liv. Og i et større perspektiv, blir pengene mine temmelig uvesentlig. En klok mann har sagt det slik:

"Alt vi har er et Gudslån, det har sin tid og så skal det tas fra oss. Ved dødens terskel skal vi miste alt vi eier - nei - ikke alt. Evangeliet er ikke et gudslån og skal ikke tas fra oss når vi dør."

Å se sitt liv, sine prioriteringer og eiendeler fra et tenkt fremtidig dødsleie – mitt eget dødsleie – det gir perspektiver og kan gi ettertanke.

Vi er forvaltere, på vegne av Gud, enten det gjelder pengene, eiendelene eller tiden vår. "Alt vi eier tilhører deg, av ditt eget gir vi deg tilbake". Dette bees hver gang vi har gitt vår gave i kirken, og det er et spennende perspektiv på pengene og tingene våre.

Forvalte - det handler om å ha orden på forbruk og på givertjeneste.

Gud unner oss å ha det materielt godt og trygt. Men vi trenger likevel å kaste et kritisk søkelys på forbruket vårt. Det kan være ganske utfordrene å stille seg en del spørsmål knyttet til anskaffelse av nye ting, hva vi bruker penger på og hvor mye. Jo flere ting vi har jo mer tid, jo flere ting som kan i stykker og som må vedlikeholdes.

Givertjeneste handler om å være bevisst på det å gi og å ha orden. Jeg foreslår: gi 10%, fordel mellom egen menighet, humanitære formål og misjon. Og bruk avtalegiro – avtalegiro er (Guds) gave som hjelper os til å få orden på givertjenesten vår.

Den engelske tenkeren CK Chesterton skriver:

Det er to måter å få nok på. Den ene er å skaffe seg mer og mer. Den andre er å ønske seg mindre og mindre.

Å GJØRE FÆRRE TING

I en menighet hvor vi kontinuerlig trenger engasjerte hender og varme hjerter, er det kanskje farlig å si noe slikt. Samtidig handler enkelhet også om dette. Kanskje en kunne si: Gjør færre ting, men gjør det skikkelig. Det handler om å ikke spre seg for mye. Av og til tvinger livet

oss til å måtte gjøre mange ting, andre ganger handler det om prioriteringer – dette å forsømme i riktig rekkefølge, som en sa det.

Det kan være fornuftig å gå gjennom, eventuelt sammen med en klok medvandrer: Hvilke aktiviteter, hvilke relasjoner og verv skal jeg engasjere meg i forhold til og hvilke skal jeg avvikle?

RELASJONER

Vi bruker mye tid og krefter på relasjoner. Noen forhold er komplekse. Noe kan vi imidlertid gjøre for å gjøre en del relasjoner enklere.

Ærlighet er et grep å ta– har vi skjulte agendaer tærer det på kreftene.

Konflikter og bitterhet – tapper energi. Om vi kan bidra til å løse konflikten eller trekke oss unna, kan det fremme det gode liv. Men noen slike spenninger er av en slik karakter, at vi ikke har noe valg – vi må leve med dem.

Tilgivelse er som regel en måte å fremme enkelheten på.

FASTE

Faste har tradisjonelt handlet om å avstå fra mat for en periode. Det betyr en tid å avstå fra i og for seg positive og gode ting for å fokusere på noe som er viktigere. Faste kan også handle om sex / TV / shopping / alkohol / nyheter / røyking. Og for noen av oss ville kanskje data være viktigere å avstå fra enn mat?

Faste kan være motivert på forskjellige måter:

- ✓ Oppøve selvdisciplin
- ✓ Rense sinn og kropp for finne rom for dialog med Gud.
- ✓ Frigjøre tid og penger for å gi dette til mennesker som trenger det – Å leve enklere, slik at andre helt enkelt kan få leve.
- ✓ For å identifisere seg med Jesu lidelse og død. Gjennom historien har ofte fredag (Jesu dødsdag) vært benyttet som fastedag.

GJESTFRIHET

Jesus snudde seg og så at de fulgte ham, og han sa: "Hva vil dere?" De svarte: "Rabbi, hvor bor du?" Rabbi betyr lærer. "Kom og se," sa Jesus. De gikk da med ham og så hvor han bodde, og de ble hos ham den dagen. Det var omkring den tiende time. Joh 1:38-39

Gjestfrihet er en æressak i GT. Den prostituerte Rahabs gjestfrihet, slik den omtales i Josva 2, berømmes av både Jakob og Heebreerbrevets forfatter.

Men gjestfrihet er mer enn god folkeskikk, det er et prinsipp i Guds rike. Også kirken er et hjem hvor gjestfrihet skulle råde.

For et år siden var jeg i Dublin. I en av kirkene jeg var innom fantes en hylle oppe ved alteret. Her ble daglig satt frem brød, og de som hadde behov, kunne gå og forsyne seg.

Det kan være grunner til at vi i perioder ikke har anledning til å åpne opp hjemmet vårt. Ellers er våre hjem en gave fra Gud som vi skal forvalte. Og det er raus hverdagsgjestfrihet jeg tror vi trenger, med åpne dører, hjerterom og tid for samtale. De senere årene har vi i for stor grad kompensert dette med komplisert selskaplighet. Husk:

Jorden og det som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til. Salme 24,1
Gjestfrihet er et tegn på at en menighet og et hjem er levende og har noe å gi og å dele.

Glem ikke å være gjestfri, for på den måten har noen, uten selv å vite det, hatt engler som gjester. Hebr 13:2

DEN FREMMEDE

Jeg så en fremmed i går. Jeg satte mat på bordet,

Helte drikke i begeret, spilte musikk å lytte til.
Og i Treenighetens navn velsignet han mitt hus,
mitt kveg og min kjære.
Og lerka forkynte i sin sang: Ofte, ofte, ofte
går Kristus forkledd som en fremmed.

Kirkens hverdagsråd til mennesker i vår tid, skulle kanskje også handle om:
Sitt lenge på kafé, bruk mindre tid på aviser og slå av dårlige TV-programmer, sett mobiltelefonen på lydløs og saml opp beskjeder – gjør deg a.o.t. utilgjengelig, snakk lenge med en venn, les en god bok, ta deg selv på ramme alvor, bygg inn små frisoner i dags- og ukerytmen, inviter hjem en du aldri har hatt på besøk, gjør færre ting, men gjør det skikkelig.

TILSLUTT – FRA MATT 6,19-33

Dere skal ikke samle skatter på jorden, hvor møll og mark ødelegger og hvor tyver bryter inn og stjeler... der skatten din er, vil også hjertet ditt være...Ingen kan tjene to herrer. Han vil hate den ene og elske den andre, eller holde seg til den ene og forakte den andre. Dere kan ikke tjene både Gud og Mammon...Derfor sier jeg dere: Vær ikke bekymret for livet...Er ikke livet mer enn maten ...Se på fuglene under himmelen! ... Hvem av dere kan vel med all sin bekymring legge en eneste alen til sin livslengde? ... Gud kler gresset på marken så fint..., hvor mye mer skal han ikke da kle dere – dere lite troende! ...Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt det andre i tillegg. Matt 6,19ff

ANDRE KILDER

- ✓ <http://www.globalrichlist.com/>
Her får du se hvor rik du er i global målestokk – en norsk prestelønning holder til topp 0,9%,
- ✓ <http://www.kirken.no/miljo/>
Kirkelig nettverk for miljø, forbruk og rettferd
- ✓ <http://korsvei.no/>
- ✓ Per Arne Dahl: ”Velsignet er de enkle ting”